

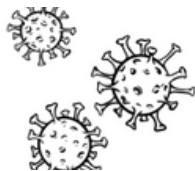
Szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy

Szkodliwe czynniki biologiczne obejmują: drobnoustroje komórkowe, w tym zmodyfikowane genetycznie, jednostki bezkomórkowe zdolne do replikacji lub przenoszenia materiału genetycznego, w tym zmodyfikowane genetycznie, hodowle komórkowe, pasożyty wewnętrzne człowieka, które występując w środowisku pracy wywierają szkodliwy wpływ na organizm ludzki i mogą być przyczyną chorób pochodzenia zawodowego (zakażenia, alergii, zatrucia).

Jaka jest klasyfikacja szkodliwych czynników biologicznych?

grupa 1 zagrożenia - czynniki, przez które wywołanie chorób u ludzi jest mało prawdopodobne

grupa 3 zagrożenia - czynniki, które mogą wywoływać u ludzi ciężkie choroby, są niebezpieczne dla pracowników, a rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne, zazwyczaj istnieją w stosunku do nich skuteczne metody profilaktyki lub leczenia

grupa 2 zagrożenia - czynniki, które mogą wywoływać choroby u ludzi, mogą być niebezpieczne dla pracowników, ale rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej jest mało prawdopodobne, zazwyczaj istnieją w stosunku do nich skuteczne metody profilaktyki lub leczenia

grupa 4 zagrożenia - czynniki, które wywołują u ludzi ciężkie choroby, są niebezpieczne dla pracowników, a rozprzestrzenienie czynników w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne, zazwyczaj nie istnieją w stosunku do nich skuteczne metody profilaktyki lub leczenia

Jeżeli zatrudniasz **młodocianych** przy pracach z czynnikami biologicznymi - pamiętaj (!) o obowiązkach wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2023 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac.

PRACODAWCO!

Jeżeli zatrudniasz **kobiety** przy pracach z czynnikami biologicznymi - pamiętaj (!) o obowiązkach wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 kwietnia 2017 r. w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży i kobiet karmiących dziecko piersią.

Wykonywanie jakich prac powoduje narażenie pracowników na **szkodliwe czynniki biologiczne**?

1. Praca w zakładach produkujących żywność.

2. Praca w laboratoriach klinicznych, weterynaryjnych lub diagnostycznych.

3. Praca w rolnictwie.

4. Praca w jednostkach ochrony zdrowia, w tym w pomieszczeniach izolacyjnych i zakładach, gdzie są wykonywane badania pośmiertne.

5. Praca przy oczyszczaniu ścieków.

6. Praca w zakładach gospodarki odpadami.

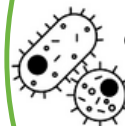
7. Praca, podczas której dochodzi do kontaktu ze zwierzętami lub produktami pochodzenia zwierzęcego.

8. Praca inna od wymienionej w lp. 1-7, w przypadku której wynik oceny ryzyka, wskazuje, że czynniki biologiczne mogą być obecne w środowisku pracy.

Czy zapoznałeś się z ustawą z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki?

Czy wiesz, że jesteś zobowiązany do stosowania wszelkich dostępnych środków eliminujących narażenie lub ograniczających stopień tego narażenia w celu ochrony pracowników przed zagrożeniami spowodowanymi przez szkodliwy czynnik biologiczny występujący w środowisku pracy?

Zadbaj o **bezpieczeństwo pracowników** i sprawdź, czy:

- **Oceniasz ryzyko zawodowe**, uwzględniając: klasyfikację i wykaz szkodliwych czynników biologicznych; rodzaj, stopień oraz czas trwania narażenia na działanie szkodliwego czynnika biologicznego; informację na temat: potencjalnego działania alergizującego lub toksycznego szkodliwego czynnika biologicznego, choroby, która może wystąpić w następstwie wykonywanej pracy, stwierdzonej choroby, która ma bezpośredni związek z wykonywaną pracą; wskazówki organów właściwej inspekcji sanitarnej, Państwowej Inspekcji Pracy oraz jednostek służby medycyny pracy.
  - Jeżeli rodzaj prowadzonej działalności na to pozwala, **unikasz stosowania szkodliwego czynnika biologicznego**, poprzez jego zastąpienie innym czynnikiem biologicznym, który zgodnie z warunkami używania nie jest niebezpieczny lub jest mniej niebezpieczny dla zdrowia pracownika.
- **Stosujesz znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym.**

- **Sporządzasz plan postępowania na wypadek awarii** z udziałem szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3 lub 4 zagrożenia.
- **Ograniczasz liczbę pracowników narażonych** lub potencjalnie narażonych na działanie szkodliwego czynnika biologicznego.
  - **Informujesz pracowników o badaniach lekarskich**, z których pracownicy mogą skorzystać po ustaniu narażenia.
- **Zapewniasz pracownikom środki ochrony zbiorowej i środki ochrony indywidualnej**, odpowiednie do rodzaju i poziomu narażenia.
  - **Przeprowadzasz badania na obecność szkodliwego czynnika biologicznego**, tam gdzie jest to konieczne i technicznie wykonalne, z wyłączeniem pierwotnie zamkniętej przestrzeni.
- **Zapewniasz warunki bezpiecznego zbierania, przechowywania oraz usuwania odpadów** przez pracowników, a także **odkażania, czyszczenia**, a w razie konieczności **niszczenia odzieży, środków ochrony indywidualnej i wyposażenia**, które uległy skażeniu szkodliwym czynnikiem biologicznym.
- **Zapewniasz pracownikom systematyczne szkolenia.**

- **Przekazujesz właściwemu inspektorowi sanitarnemu informację dotyczącą użycia szkodliwego czynnika biologicznego w celach naukowo-badawczych, diagnostycznych lub przemysłowych, co najmniej 30 dni przed dniem użycia po raz pierwszy szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 2-4 zagrożenia.**

- **Informujesz na wniosek pracownika lub jego przedstawiciela o: liczbie pracowników narażonych, osobie odpowiedzialnej za bezpieczeństwo i higienę pracy oraz ochronę zdrowia pracowników.**

- **Zapewniasz pracownikom środki hermetyczności w celu zapobiegania i redukcji przypadkowego przeniesienia lub uwolnienia szkodliwego czynnika biologicznego.**

- **Proponujesz pracownikom wykonującym prace związane z narażeniem na szkodliwy czynnik biologiczny zakwalifikowany do grupy 3 lub 4 zagrożenia **uodpornienie przy użyciu dostępnych szczepionek.****

- **Zapewniasz pracownikom bezpieczne warunki spożycia posiłków i napojów w wydzielonych pomieszczeniach.**

- **Prowadzisz rejestr pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy 3 lub 4 zagrożenia, dla którego wymogi określono w ww. rozporządzeniu.**

- **Prowadzisz rejestr prac narażających pracowników na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3 lub 4 zagrożenia, dla którego wymogi określono w ww. rozporządzeniu.**

- **Stosujesz procedury i instrukcje bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi dotyczące pobierania, transportu oraz przetwarzania próbek i materiałów pochodzenia ludzkiego lub zwierzęcego, dezynfekcji, bezpiecznego usuwania i postępowania ze skażonymi odpadami, postępowania w razie awarii lub wypadku związanych z uwolnieniem się szkodliwego czynnika biologicznego, postępowania w razie narażenia na szkodliwy czynnik biologiczny zakwalifikowany do grupy 3 lub 4 zagrożenia.**

